

РЕШЕНИЕ

№ 442

гр. Велико Търново, 11.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, VI СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ**

при участието на секретаря **МИЛЕНА ИВ. РАДКОВА**
като разгледа докладваното от **ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ** Гражданско дело №
20214110102747 по описа за 2021 година

Производството е образувано по искова молба на ПЛ. В. ИВ. срещу Д. В. Д., с която са предявени иски за прогласяване за нищожно на саморъчно завещание от 20.10.2010 г., а в условията на евентуалност - за унищожаването на същото; евентуален иск за намаляване на завещателното разпореждане, извършено със саморъчното завещание от 20.10.2010 г., и за възстановяване на запазената част от наследството на Л. Д.; както и иск за допускане до делба на съсобствен между страните недвижим имот, находящ се в с. Ем..

Ищецът твърди, че с ответницата са наследници на Л. Д., починала на 21.5.2018 г. и на В. Д. И., починал на 25.12.2020 г. Заявява, че последните са оставили в наследство УПИ II-200 в кв. 19 по плана на с. Ем., целият с площ от 1750 кв.м., заедно с построените в него къща, лятна кухня и стопански постройки. Сочи, че имотът е придобит от общите наследодатели при равни права, както и че след смъртта на В. И. ответницата е предявила пред нотариус саморъчно завещание, според което Л. Д. е завещала на дъщеря си целия имот в с. Ем.. Изразява становище, че завещанието страда от пороци, които го правят нищожно и унищожавемо, а именно – че завещанието е недействително, доколкото завещателят не е бил собственик на цялата вещ при откриване на наследството; че при изготвяне на завещанието същият не можел да ръководи действията и постъпките си; че завещанието съдържа противоречие във волята на завещателя. Твърди, че разполага със запазена част от наследството, която е нахърнена в случай, че завещанието се окаже действително.

Ответницата оспорва исковете. Заявява, че в наследството се включват още два

имота – апартамент в гр. С. и поземлен имот в с. Л., като с атакуваното от ищеца завещание на нея са завещани по $\frac{1}{2}$ ид. ч. от тези имоти. Твърди, че след смъртта на В. Д. И. синът на ищеца – АЛ. ПЛ. ИВ. и неговата приятелка ЕЛ. Д. УЗ. са предявили пред нотариус саморъчно завещание, според което В. И. им е завещал цялото си движимо и недвижимо имущество, в т.ч. и идеалните си части от имота в с. Ем.. В този ред на мисли, заявява, че собствеността върху процесния имот е разпределена, както следва: $\frac{1}{2}$ ид. ч. за нея и по $\frac{1}{4}$ ид. ч. за АЛ. ПЛ. ИВ. и за ЕЛ. Д. УЗ., които моли да бъдат привлечени като съделители. Сочи, че във връзка с имотите в гр. С. и в с. Л. е налице висящо производство пред Районен съд – С. с предмет оспорване действителността на завещанието на В. И., възстановяване запазената ѝ част от наследството и за делба на имотите. Твърди, че при изготвяне на завещанието си Л. Д. е съставила списък на дарени на ищеца суми, според който последният е получил суми в значителен размер, покриващи евентуалния размер на запазената му част от наследството.

С определение от 1.11.2021 г. съдът е конституирал като съделители в настоящото производство АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ..

В подадените отговори АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ. заявяват, че В. И. им е завещал единствено имотите в гр. С. и в с. Л., поради което нямат дялове от имота в с. Ем., като последният е собственост на ПЛ. В. ИВ. и Д. В. Д. при равни права. Считат, че завещанието в ползва на Д. В. Д. страда от пороци, които го правят нищожно и унищожяемо.

В съдебно заседание процесуалният представител на ищеца и на новоконституираните съделители поддържа исковата молба и отговорите на АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ., като оспорва отговора на Д. В. Д.. Счита, че отразеното в завещанието не е последната воля на Л. Д., че същото е нищожно и съставено от лице, неспособно да завещава. В условията на евентуалност заявява, че ищецът разполага със запазена част и след възстановяването ѝ следва да получи дял от имота в с. Ем..

Процесуалният представител на ответницата Д. В. Д. поддържа подадения отговор. Счита, че завещанието на Л. Д. е действително и е изготвено от лице, способно да завещава, както и че завещанието на В. И. е универсално, поради което в делбеното производство следва да участват и новоконституираните съделители.

Великотърновският районен съд, като взе предвид изложеното от страните, събраните доказателства и като съобрази закона, намира за установено следното от фактическа страна:

По делото не е спорно и се установява от представените писмени доказателства, че ищецът ПЛ. В. ИВ. и ответницата Д. В. Д. са наследници по закон на Л. Д., починала на 21.5.2018 г. и на В. Д. И., починал на 25.12.2020 г.

Не е спорно и се установява, че с нотариален акт за продажба на недвижим имот от

31.1.1996 г. на нотариус при Великотърновския окръжен съд В. Д. И. и Л. Д. са закупили по време на брака си недвижим имот, находящ се в с. Ем., а именно - дворно място от 1500 кв.м., представляващо дворище пл.номер 200, за което е отреден парцел П-200 в кв. 19, който парцел е с площ от 1750 кв.м., с неуредени регулационни отношения, заедно с построените в дворното място къща, лятна кухня и стопански постройки.

Със саморъчно завещание от 20.10.2010 г. Л. Д. е завещала на дъщеря си Д. В. Д. своя дял от апартамент в гр. С., вилно място в с. Л., Свогенско и процесния имот в с. Ем.. В завещанието е посочено, че от това наследство следва да бъдат лишени съпругът на завещателката и синът ѝ П., като причината за това решение е, че „имотът е на граница с къщата на снахата и целта е да остане на П., а не на сестра му“. Посочено е също, че „на П. съм изтеглила от влога пари за апартамент в гр. В. Търново“ и че „в отделен списък, приложен към завещанието, се вижда кой колко пари е получил от наследството и от семейните пари“.

С протокол от 2.8.2021 г. на нотариус И. Д. саморъчното завещание на Л. Д. е обявено по искане на Д. В. Д.. В протокола е посочено, че завещанието е съхранявано в дома на покойната, че същото е намерено в бял пощенски плик, с два надписа, свързващи капачето на плика със самия плик, като е отразено, че в плика е намерен и втори документ, наречен списък с дадени пари от двамата родители, който е датиран и подписан.

От страна на ответницата е представен и въпросният документ от 20.10.2010 г., наименован „списък дадени пари от двамата родители Л. Д. и В. Д. И.“, в който списък е посочено какви суми са предоставени на ПЛ. В. ИВ. и Д. В. Д. през годините.

Със саморъчно завещание от 5.9.2018 г. съпругът на Л. Д. В. Д. И. е завещал на новоконституираните съделители ЕЛ. Д. УЗ. и на АЛ. ПЛ. ИВ. цялото си движимо и недвижимо имущество, което притежава в гр. С. – апартамент в ж.к. „Дружба“ 1 и вилно място с вила в с. Л., Община Своге.

С протокол от 25.3.2021 г. на нотариус М. Ш. саморъчното завещание на В. Д. И. е обявено по искане на ЕЛ. Д. УЗ. и на АЛ. ПЛ. ИВ.. В протокола е посочено, че завещанието е съхранявано в дома на покойника в гр. С., ж.к. „Дружба“ 1, че същото е представено в запечатан пощенски плик, като от едната страна на плика има ръкописен текст „Изпраща: В. Д. И., да се отвори лично от нотариус от гр. С. и подпис“, както и ръкописен текст: „До АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ.“.

От страна на ищеца е представен документ от 5.9.2018 г., изготвен от В. Д. И. и наименован „важни пояснителни бележки по повод направеното завещание“. Във въпросния документ завещателят описва какви средства и материали са предоставени на дъщеря му за изграждането на къща в с. Д. К., както и че той и съпругата му са решили апартаментът в гр. С. да остане за сина им.

По делото е представена справка от медицинското досие на Л. Д., налична в информационната система на НЗОК, в която няма данни завещателката да е страдала от заболяване, което ѝ е пречело да действа разумно към датата на съставяне на завещанието.

Ангажирани са и гласни доказателства, в които също липсват данни, че към датата на съставяне на завещанието Л. Д. е страдала от заболяване, което ѝ е пречело да действа разумно.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира следното от правна страна:

Съгласно разпоредбата на чл. 25, ал. 1 ЗН, саморъчното завещание трябва да бъде изцяло написано ръкописно от самия завещател, да съдържа означение на датата, когато е съставено, и да е подписано от него. Подписът трябва да бъде поставен след завещателните разпореждания. В случая съдът намира, че всички изискуеми предпоставки за действителността на завещанието на Л. Д. са налице – по делото не е спорно, че завещанието е изцяло написано ръкописно от завещателя, че съдържа означение на датата, когато е съставено, че е подписано от него и че подписът е поставен след завещателните разпореждания. Оспорването на ищеца, че посочената в завещанието дата всъщност не е датата на неговото съставяне остана недоказано, а обстоятелството дали завещанието е съхранявано в дома на завещателката, или не, няма отношение към неговата действителност.

Неоснователна е претенцията за нищожност на завещанието по причина, че завещателката не е била собственик на целия имот в с. Ем., релевирана като нарушение на закона - чл. 14 ЗН. Това е така, тъй като последицата от факта, че завещателката не е била собственик на целия имот в с. Ем., който факт не се и спори от ответницата, е че завещанието не е породило действие за целия имот в с. Ем., а само за частта, притежавана от завещателката.

Неоснователна е и претенцията за нищожност на завещанието поради противоречието му с добрите нрави. В съдебно заседание процесуалният представител на ищеца уточнява, че противоречието с добрите нрави се изразява в написаното от завещателката, че от наследството ѝ следва да бъдат лишени съпругът и синът ѝ, че причината за това решение е, че „имотът е на граница с къщата на снахата и целта е да остане на П., а не на сестра му“, както и че „на П. съм изтеглила от влога пари за апартамент в гр. В. Търново“. Съдът намира, че така записаното в завещанието не води до нищожност на последното поради противоречие с добрите нрави, а представлява уточнение защо имотът в с. Ем. не се завещава на ищеца – защото по твърдения на завещателката същата е изтеглила за сина си пари за апартамент в гр. Велико Търново. Самият факт, че имотът е завещан на ответницата означава, че завещателката не е желала същият (или поне нейната част) да остане за ищеца, т.е. очевидно е че целта на

завещанието е последният да бъде „лишен от това наследство“. Но да се приеме, че подобно желание на завещателката противоречи на добрите нрави означава да се обезсмисли целият смисъл на завещаването, тъй като когато едно лице завещава даден имот на конкретно лице, очевидно лишава другите свои наследници от правата върху този имот.

По повод твърдението за наличие на противоречие в съдържанието на завещанието, доколкото в същото е записано, че „имотът е на граница с къщата на снахата и целта е да остане на П., а не на сестра му“, съдът намира, че следва да се има в предвид разпоредбата на чл. 20 ЗЗД и при тълкуване на завещанието трябва да се търси действителната воля на завещателя, като всички отделни части се тълкуват във връзка едни с други и всяка една да се схваща в смисъла, който произтича от цялото завещание, с оглед негова цел. В този ред на мисли, при тълкуване отделните части на завещанието е видно, че несъмнената цел на завещателката е била имотът в с. Ем. да бъде завещан на дъщеря ѝ, като изречението че „имотът е на граница с къщата на снахата и целта е да остане на П., а не на сестра му“ очевидно е израз на субективното отношение на Л. Д. към намеренията на съпруга си и на сина им по повод на имота, което нейно отношение е продължено по-долу с изречението „на П. съм изтеглила от влога пари за апартамент в гр. В. Търново“.

Неоснователна се явява и претенцията за унищожаемост на завещателното разпореждане, като направено от лице, което по време на съставянето му не е било способно да завещава. Твърденията на ищеца, че завещателката е страдала от заболяване, което ѝ е пречило да ръководи действията си, остана недоказано и се опроверга по категоричен начин от гласните доказателства, ангажирани и от двете страни. Тук следва да се посочи, че в случая релевантно се явява обстоятелството дали завещателката е страдала от заболяване, пречещо ѝ да разбира или ръководи действията си, не към кой да е момент, а към датата на изготвяне на завещанието - 20.10.2010 г., а както вече беше посочено подобно обстоятелство не беше установено по делото.

В обобщение съдът намира, че завещанието на Л. Д. не страда от пороци, водещи до неговата нищожност и унищожаемост, поради което следва да бъде разгледана евентуалната претенция за намаляване на завещателното разпореждане и за възстановяване запазената част на ищеца.

При преценка твърденията на страните относно притежаваното от Л. Д. имущество към момента на нейната смърт и с оглед събраните в тази връзка писмени доказателства, съдът намира, че завещанието на посоченото лице е общо (универсално) по своя характер, тъй като завещателката е изявила воля за разпореждане с цялото си имущество в полза на своята дъщеря, макар този израз не е употребен изрично в самия текст.

На основание чл. 28, ал. 1 ЗН, когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството, а според чл. 29, ал. 1 запазената част при две и повече деца или низходящи от тях е $\frac{2}{3}$ от имуществото на наследодателя, т.е. по $\frac{1}{3}$ за всяко дете. С оглед на това и на основание чл. 30, ал. 1 ЗН, като наследник с право на запазена част ищецът има право на иска за намаляване на завещанието до размера, необходим за допълване на запазената му част, а именно $\frac{1}{3}$ част. Разгледан по същество искът се явява основателен, доколкото със завещателното разпореждане от 20.10.2010 г. Л. Д., разпореждайки се с цялото си имущество, е накърнила запазената част на сина си.

Възражението на ответницата, че ищецът е получил суми в значителен размер, които покриват запазената му част, съдът намира за неоснователно. Това е така, доколкото в приложения „списък дадени пари“ е посочено, че посочените в него суми са дадени от двамата родители и тъй като не е направено разграничение кой от родителите какви средства е дарил на ищеца приживе, не може да се направи извод, че с получените суми е покрита именно запазената част от имуществото на Л. Д.. Отделно от това, съдът приема, че предоставените средства представляват обичайни дарове от родителите към техния син в изпълнение на нравствения им дълг, поради което и на това основание не следва да се прихващат с размера на запазената му част.

Предвид на горното, искът по чл. 30, ал. 1 ЗН следва да бъде уважен, като завещателното разпореждане, извършено от Л. Д. със саморъчно завещание от 20.10.2010 г., с което последната е завещала цялото си движимо и недвижимо имущество на Д. В. Д., следва да се намали и да се възстанови запазената част на ПЛ. В. ИВ. в размер на $\frac{1}{3}$ идеална част от наследството.

С оглед извода на съда за основателност на иска по чл. 30, ал. 1 ЗН, по същество следва да се разгледа и обусловеният иск за делба.

В случая от доказателствата по делото безспорно се установява, че процесният имот в с. Ем. е закупен от В. Д. И. и Л. Д. по време на техния брак, т.е. в режим на съпружеска имуществена общност, прекратена със смъртта на Л. Д.. След прекратяване на съпружеската имуществена общност $\frac{1}{2}$ ид. ч. от имота е останала собственост на В. Д. И., тъй като Л. Д. се е разпоредила със своята $\frac{1}{2}$ ид. ч. чрез процесното завещание. След смъртта на В. Д. И. неговата $\frac{1}{2}$ ид. ч. е придобита при равни права от ПЛ. В. ИВ. и Д. В. Д.. С оглед изготвеното завещание в полза на ответницата и предвид уважения срещу нея иск по чл. 30, ал. 1 ЗН, Д. В. Д. притежава $\frac{7}{12}$ ид. ч. от имота в с. Ем., от които $\frac{4}{12}$ ид. ч. по завещание от своята майка ($\frac{2}{3}$ от $\frac{6}{12}$ ид.ч.) и $\frac{3}{12}$ ид. ч. по наследство от своя баща ($\frac{1}{2}$ от $\frac{6}{12}$ ид. ч.). След възстановяване на запазената му част ответникът притежава $\frac{5}{12}$ ид. чл. от имота в с. Ем., от които $\frac{2}{12}$ ид. ч. по наследство от своята майка ($\frac{1}{3}$ от $\frac{6}{12}$ ид. ч.) и $\frac{3}{12}$ ид. ч. от имота по наследство от своя баща

(1/2 от 6/12 ид. ч.).

Твърдението на ответницата, че със завещанието си В. Д. И. е общо и чрез него АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ. са придобили общо 2/4 ид. ч. от имота в с. Ем. (т.е. притежаваната от В. Д. И. 1/2 ид. ч.) не може да бъде споделено. Това твърдение обосновава правния интерес от конституирането на посочените лица като страни в производството, но разгледана по същество претенцията срещу тях е неоснователна. При преценка на събраните писмени доказателства във връзка с притежаваното от завещателя имущество и от съдържанието на самото завещание за съда се налага извод, че разпореждането на В. Д. И. е частно, а не общо. Това е така, доколкото след употребения израз „завещавам цялото си недвижимо и движимо имущество“ изрично е уточнено, че става въпрос за апартамент в гр. С. и за вилно място в с. Л., Община Своге. От друга страна, от писмените доказателства, а и по признанието на ответницата става ясно, че В. И. е притежавал освен част от въпросните имоти в гр. С. и в с. Л. също и част от имота в с. Ем.. Т.е. завещателят не се е разпоредил с цялото си имущество – в случая с частта от имота в с. Ем., поради което АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ. не са придобили въпросната част по силата на посоченото завещание и искът за делба срещу тях е неоснователен.

С оглед на гореизложеното, делба следва да се допусне между ПЛ. В. ИВ. и Д. В. Д. при горепосочените квоти - 5/12 ид. ч. за ищеца и 7/12 ид. ч. за ответницата.

По разноските:

Предвид изхода на делото и оглед отхвърлянето на иска за делба срещу АЛ. ПЛ. ИВ. и ЕЛ. Д. УЗ. на последните следва да присъдят сторените от тях разноски за адвокатско възнаграждение в размер от по 600.00 лева.

Тъй като съдът е пропуснал да се събере дължимата държавна такса за производство по обуславящите искове за прогласяване нищожността и унищожаемостта на завещанието, както и по иска за възстановяване запазената част на ищеца от наследството на Л. Д., следва да стори това с настоящото решение. Така по исковите за прогласяване нищожността и унищожаемостта на завещанието с оглед тяхното отхвърляне в тежест на ищеца следва да се възложи сумата от 100.00 лева – по 50.00 лева за всеки от предявените искове. По иска за възстановяване запазената част на ищеца от наследството на Л. Д. с оглед неговото уважаване в тежест на ответника следва да се възложи сумата от 50.00 лева.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪЛЯ исковите на ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** срещу Д. В. Д., ЕГН ***** за прогласяване за нищожно завещателното разпореждане, извършено от

Л. Д., ЕГН ***** със саморъчно завещание от 20.10.2010 г., като противоречащо на закона и добрите нрави.

ОТХВЪЛЯ иска на ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** срещу Д. В. Д., ЕГН ***** за унищожаване на завещателното разпореждане, извършено от Л. Д., ЕГН ***** със саморъчно завещание от 20.10.2010 г., като направено от лице, което по време на съставянето му не е било способно да завещава.

НАМАЛЯВА, на основание чл. 30, ал. 1 ЗН, завещателното разпореждане, извършено от Л. Д., ЕГН ***** със саморъчно завещание от 20.10.2010 г., с което последната е завещала цялото си движимо и недвижимо имущество на Д. В. Д., ЕГН *****, като **ВЪЗСТАНОВЯВА** запазената част на ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** в размер на 1/3 идеална част от наследството на Л. Д., ЕГН *****.

ДОПУСКА извършването на съдебна делба между ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** и Д. В. Д., ЕГН ***** по отношение на съсобствения на страните недвижим имот, а именно: УПИ II-200 в кв. 19 по плана на село Ем., с площ от 1750 кв.м., заедно с построените в имота къща, лятна кухня и стопански постройки, **при следните квоти**: 5/12 ид. ч. за ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** и 7/12 ид. ч. за Д. В. Д., ЕГН *****, като **отхвърля** иска за делба по отношение на АЛ. ПЛ. ИВ., ЕГН ***** и ЕЛ. Д. УЗ., ЕГН *****.

ОСЪЖДА Д. В. Д., ЕГН ***** да заплати на всеки от АЛ. ПЛ. ИВ., ЕГН ***** и ЕЛ. Д. УЗ., ЕГН ***** сумата от 600.00 (шестстотин) лева.

ОСЪЖДА ПЛ. В. ИВ., ЕГН ***** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Районен съд – Велико Търново сумата от 100.00 (сто) лева – държавна такса за производството.

ОСЪЖДА Д. В. Д., ЕГН ***** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Районен съд – Велико Търново сумата от 50.00 (петдесет) лева – държавна такса за производството.

Решението подлежи на обжалване пред Великотърновския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Велико Търново: _____